

BIBΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ Γράφει ο Νικόλαος Γερ. Γαρμπής

ΤΟ ΛΙΘΟΣΤΡΑΤΟ

Νουβέλα

Συγγραφέας: Μαρία Τσιμά. Εκδόσεις «Στερέωμα», Αθήνα 2017.

Σελίδες 136, τιμή 10,8 €.

Πρόκειται για μια σύντομη τραγική ιστορία, σε 96 σελίδες (όλο το βιβλίο, με τις προκαταρκτικές και με τις λευκές σελίδες του, έχει 136 σελίδες). Αποτελείται από 33 μικρά και αριθμημένα κεφάλαια, καθένα με δικό του τίτλο και έκταση κάπου τριών σελίδων.

Υπόθεση: Μάνα και κόρη, λυγρές καλοντυμένες και με τακούνια, κάνουν βόλτες κάθε βράδυ στην πόλη του νησιού, πέρα δώθε: δρόμος με τους φοίνικες, κεντρική πλατεία, Λιθόστρατο, πλατεία Καμπάνας. Ένας ξενιτεμένος από το νησί στην Αστόρια της Νέας Υόρκης, ιδιοκτήτης εστιατορίου που το έχει ονομάσει «Μάντολα», θέλει να παντρευτεί κοπέλα από τον τόπο του και ενώ στην ηλικία έχει πατήσει τα 60 ζητάει την κόρη, η οποία είναι τότε 18 ετών. Αυτή δέχεται, τον παντρεύεται στο νησί, με κουμπάρο έναν νεαρό ανιψιό του ξενιτεμένου, ψαρά στο επάγγελμα. Οι νιόπαντροι μήνα Σεπτέμβρη πάνε στην Αμερική όπου εργάζονται πολλές ώρες και μονότονα. Στην πρώτη τους επιστροφή στην πατρίδα, το Πάσχα του μεθεπόμενου χρόνου, τα φτιάχνει η γυναίκα με τον κουμπάρο, ανιψιό του άντρα της, και με προφάσεις ζητάει αναβολή του γυρισμού, έτσι ο σύζυγος αναγκάζεται να φύγει μόνος του. Αργότερα ομολογεί τηλεφωνικά στο σύζυγο την κατάσταση και του ζητά διαζύγιο, αλλά αυτός προσβεβλημένος αρνείται να το δώσει.

Ο νεαρός ψαράς εγκαθίσταται πλέον στο σπίτι όπου ζει αυτή με τη μάνα της, στην πόλη του νησιού και καρπός του έρωτά τους είναι ένα κοριτσάκι που το βάφτισαν Ζωή, πανέμορφο και έξυπνο. Ο ψαράς όλο και νιώθει ξένος στο κλίμα που δημιουργείται, η γυναίκα δίνει όλη την προσοχή και αγάπη της στη Ζωή ενώ εκείνον τον υποτιμάει και τον αποδιώχνει, μέχρι που τελικά αυτός φεύγει από το σπίτι. Η Ζωή όμως τον ζητάει επίμονα, έτσι την παίρνει η μητέρα της ένα βράδυ και πάνε να τον επισκεφτούν στο ψαράδικο μαγαζί του. Αυτός, βλέποντας ότι το μίσος της γυναίκας του συνεχίζεται, θολώνει και δήθεν ότι θα τις γυρίσει στο σπίτι με τ' αυτοκίνητο σκόπιμα βουτάει με τ' αμάξι στη θάλασσα και εκεί πνίγεται η Ζωή ενώ οι γονείς της διασώζονται. Ο πατέρας στη φυλακή, η μητέρα δεν μπορεί να ξεπεράσει την απώλεια της μικρής και πηγαίνει καθημερινά με ποδήλατο στο νεκροταφείο του Δράπανου όπου έχει ταφεί και κάθεται μέχρι το βράδυ. Αυτό επί 3 χρόνια συνεχώς, ώσπου ο παπάς που εφημερεύει στο νεκροταφείο γίνεται εραστής της και την ερωτεύεται, αλλά η ίδια είναι πλέον στα πρόθυρα της τρέλας. Τέλος ένα βράδυ η μητέρα σε κατάσταση αλλοφροσύνης αυτοκτονεί με πνιγμό στη θάλασσα, στο ίδιο σημείο που πνίγηκε η μικρή Ζωή.

Κριτική παρουσίαση: Έξι πρόσωπα περιλαμβάνονται στην πλοκή του έργου, τρεις άντρες και τρεις γυναίκες, πρόσωπα ανώνυμα και μόνο η πιο μικρή δίνεται με το όνομά της, Ζωή, συμβολικό όνομα αυτό. Μάλιστα άλλα πρόσωπα

επώνυμα ή ανώνυμα δεν περιλαμβάνονται, ούτε ακόμα και σε δευτερεύοντες ρόλους. Τα γεγονότα διαδραματίζονται στο «νησί», ουδεμία όμως φορά ονοματίζεται η Κεφαλλονιά, πιο συγκεκριμένα διαδραματίζονται στην νησιώτικη πόλη Αργοστόλι, η οποία ονοματίζεται μόνο μια φορά και μάλιστα όχι προς την αρχή αλλά προς τη μέση του έργου. Αυτή η ηθελημένη ασάφεια, με τα ανώνυμα πρόσωπα και την αποφυγή ονομασίας του τόπου, δείχνει την πρόθεση της συγγραφέως για γενίκευση, την πρόθεση να αρθούν τα σημαινόμενα του έργου της πάνω από τα επί μέρους και τα τοπικά, πάνω από την περιπτώσιολογία.

Όλα στο έργο θυμίζουν θεατρική πλοκή, μυθιστορηματικό δράμα. Τα έξι πρόσωπα είναι, με σειρά εμφάνισης:

- η μάνα (η μετέπειτα γιαγιά)
- η κόρη (η μετέπειτα μητέρα της Ζωής)
- ο ξενιτεμένος στην Αμερική (σύζυγος της κόρης, ηλικιωμένος)
- ο ανιψιός του ξενιτεμένου (εραστής της κόρης και πατέρας της Ζωής)
- η Ζωή
- ο παπάς (εραστής της κόρης στο τέλος αυτής της ιστορίας)

Οι προτάσεις είναι κοφτές, μονολεκτικές οι μικρότερες και σπάνια ξεπερνούν τη μια γραμμή οι μεγαλύτερες. Το σύντομο έργο, με το επιμελημένα κοφτό και στεγνό ύφος, κρατά το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Ιδιαίτερα οι Κεφαλλονίτες που ξέρουν τα τοπικά ονόματα και πράγματα βρίσκουν οικείες αναφορές. Αναφέρονται επιγραμματικά, από το ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ: δρόμος με τους φοίνικες, κεντρική πλατεία, Λιθόστρατο, πλατεία Καμπάνας, πλατεία Βαλλιάνου, άγαλμα του Βαλλιάνου, σπίτι του Κοσμετάτου, το Νάπιερ, ψαράδικο Γ. και Π. Δεστούνης, εστιατόριο Τζιβράς και από την ΛΟΙΠΗ ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ: Μύρτος, το σπίτι του Μύρτου, Άσσος, Φισκάρδο, λιμάνι Χοργοτά, Μακρύς Γιαλός, Δράπανο, Παναγία η Δραπανιώτισσα, άγαλμα Αγγελικής Λοβέρδου στο νεκροταφείο του Δράπανου.

Ως προς την ουσία του έργου, η μητέρα της Ζωής είναι το κεντρικό πρόσωπο ενώ το μητρικό φίλτρο αποτελεί την κινητήρι δύναμη. Κυριαρχική θέση έχει η γυναίκα στις τρεις εκδοχές της: η μάνα έμπειρη, ικανή και υπομονετική, η κόρη με το μητρικό φίλτρο να κυριαρχεί πάνω απ' όλα στο απέραντο μεγαλείο του και η Ζωή ένα μικρό ζωνρό αγγελούδι. Οι τρεις γυναίκες παρουσιάζονται συμπαθείς, συναισθηματικές και καταλήγουν τραγικές, κάθε μια με τον τρόπο της. Αντιθέτως οι τρεις άντρες παρουσιάζονται από απλά αντιπαθείς έως και αποκρουστικοί, καθένας με τον τρόπο του. Γυναίκες ευαίσθητες θύματα αδίσταχτων και άξεστων αντρών. Και όλα αυτά σ' ένα κοινωνικό περιβάλλον απόμακρο και μάλλον εχθρικό, σ' έναν κόσμο με κυνικό ψυχισμό και πολλή μοναξιά. Μεταφέρεται εδώ η μοναξιά του άστεως, επισημαίνουμε όμως ότι η μοναξιά δεν χαρακτηρίζει την καθημερινότητα μιας μικρής νησιώτικης πόλης. Ψυχογραφία σε βάθος που θυμίζει τα κλασικά ρώσικα μυθιστορήματα και όλα συμβαίνουν μέσα σε ένα πνιγηρό κοινωνικό τοπίο. Διαφαίνεται στην όλη διήγηση η νοσταλγία της συγγραφέως για τον γενέθλιο τόπο και την παιδική αθωότητα, ίσως νοσταλγία για τον τόπο περισσότερο και όχι για τους ανθρώπους ή τουλάχιστον όχι για τέτοιους άνδρες. Παρά ταύτα δεν προκαλεί φεμινιστικά γιατί όλα τα αγιάζει και τα δικαιολογεί η μητρική αγάπη και ο αβάσταχτος πόνος της απώλειας. Σίγουρα παντού υπάρχουν εξαιρέσεις, υπάρχουν άνθρωποι με συμπεριφορές καλές αλλά και

κακές, ακόμα τα ίδια πρόσωπα παραλλάσσουν στις συμπεριφορές τους ανάλογα με τις συνθήκες. Έτσι στη συγκεκριμένη διήγηση χρησιμοποιήθηκε ο καμβάς ακραίων καταστάσεων για να αναδειχθούν τα δύο κυρίαρχα στοιχεία, το μεγαλείο του μητρικού φίλτρου και ο αβάσταχτος πόνος της απώλειας. Το κοινωνικό τοπίο παραμένει συνολικά ανώνυμο και φαντασιακής υπόστασης, αυτό βοηθάει στη θεώρηση ότι ουδείς υπαινιγμός γίνεται σε βάρος της Κεφαλλονίτικης κοινωνίας.

Συμπερασματικά: ***Το Λιθόστρατο της Μαρίας Τσιμά αποτελεί μια σύγχρονη τραγωδία βασισμένη στην πανανθρώπινη και διαχρονική αξία μητρικό φίλτρο.*** Πλήθος λογοτεχνικών έργων έχουν εμπνευστεί από αυτό στην ελληνική και παγκόσμια γραμματεία, αλλά και στην λαϊκή παράδοση και στα δημοτικά τραγούδια. Ένα παράδειγμα από τις κλασικές τραγωδίες: Το μητρικό φίλτρο της Κλυταιμνήστρας για την θυσιασθείσα κόρη της, την Ιφιγένεια, είναι η κινητήρια δύναμη που προάγει τα δρώμενα στην τριλογία τραγωδιών του Αισχύλου: Αγαμέμνων, Χοηφόροι, Ευμενίδες.

Τέλος ας δώσουμε το λόγο στη συγγραφέα Μαρία Τσιμά, πώς η ίδια παρουσιάζει τα καθέκαστα σε μια συνέντευξή της, ύστερα θα παραθέσουμε τρία χαρακτηριστικά αποσπάσματα του βιβλίου της. Βέβαια οι ενδιαφερόμενοι αναγνώστες θα αποκτήσουν πληρέστερη δική τους γνώμη εάν πάρουν και διαβάσουν όλο το βιβλίο, αξίζει τον κόπο.

Συνέντευξη της Μαρίας Τσιμά στην Μαρία Μαυρίδου

(ελήφθη από το Διαδίκτυο, ιστότοπος www.artandpress.gr 17 Μαρτίου 2017)

ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΜΑ: «Γράφοντας, θέλω να γίνω η φωνή των πολλών που σώπασαν»

Η νουβέλα της Μαρίας Τσιμά, *Το Λιθόστρατο*, μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις *Στερέωμα* και η συνάντησή μου, με την ηθοποιό, βραβευμένη συγγραφέα και Αναπληρώτρια Καλλιτεχνική Διευθύντρια του ΚΘΒΕ, έγινε ανάμεσα στις πρόβες της, για την παράσταση *Δηλητήριο* της Λοτ Φέϊκεμανς ...

«Και στη νουβέλα *Το Λιθόστρατο* και στην παράσταση *Δηλητήριο*, η ηρωίδα δεν έχει όνομα. Αναφέρεται ως «αυτή». Και στα δύο έργα, το καθοριστικό γεγονός είναι η απώλεια ενός παιδιού.

Στη μία περίπτωση, αυτή του βιβλίου, καταγράφεται, πώς βιώνει τον πόνο της απώλειας μια μάνα, η απεγνωσμένη προσπάθεια να βρει παρηγοριά και ανακούφιση, πότε στον έρωτα ή πότε στις θεολογικές αναζητήσεις, ακροβατώντας ανάμεσα στην τρέλα και στη λογική. Μια ζωντανή νεκρή που προσπαθεί ν' αντέξει τον πόνο. ...» εξηγεί.

«Αυτό που θέλω να πετύχω γράφοντας, είναι να βγάλω από το νερό ανθρώπους και ιστορίες και να τους κάνω να κολυπήσουν στην επιφάνεια. Να γίνω η φωνή των πολλών που σώπασαν. Δεν γίνεται να έχουν φωνή μόνο οι νικητές.»

–Το Λιθόστρατο είναι κι αυτό βασισμένο σε αληθινά γεγονότα;

«Πράγματι. Συγκλονίστηκα, όταν κατά την επίσκεψή μου στο νησί, έμαθα πως ένα μικρό παιδί είχε χάσει τη ζωή του εκεί, στο αγαπημένο, από πάντα, γαλήνιο σημείο του λιμανιού. Αυτή η είδηση έγινε αφορμή να γίνει η συγγραφή η

δημιουργική διέξοδος για ένα θέμα που με απασχολούσε. Για κάποια χρόνια είχα ταλαιπωρηθεί από μια περιπέτεια υγείας, η οποία με έκανε να επαναπροσδιοριστώ ως άνθρωπος. Μέσα από μακροχρόνιες εσωτερικές διαδικασίες, έχοντας αναμετρηθεί με τον θάνατο, την αβεβαιότητα της ύπαρξης και τον φόβο της απώλειας, εκτίμησα το δώρο της ζωής. Γιατί αυτό είναι η ζωή. Είναι δώρο. ...»

Μαρία Τσιμά (φωτο από ιστότοπο www.artandpress.gr 17 -3- 2017)

Αποσπάσματα του βιβλίου *Το Λιθόστρατο*

Σελ. 18, κεφ. 3. ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ ΙΜΙΤΑΣΙΟΝ

Κουμπάρος ο ένας ανιψιός. Ο μελαχρινός. Τους άλλαζε τα στέφανα, τα δαχτυλίδια, και σχεδόν δεν το πίστευε. Έλεγε μέσα του: «Τύχη που την έχει ο γέρο σάψαλος! Ας όψονται τα λεφτά!». Και τη νύχτα ξανάστησε με την φαντασία του την πραγματικότητα, που ήταν ακόμα πιο πραγματική κι απ τα όνειρά του. Ο γέρος την πάει στο ξενοδοχείο. Τη ρίχνει στο κρεβάτι κι αρχίζει να τη γδύνει. Πέφτουν οι περλίτσες από μαργαριτάρι ιμιτασιόν στα τετράγωνα πλακάκια του δωματίου. Αυτή λέξη. Κάθεται εκεί κι ο γέρος πιάνει και της μαλάζει τα βυζιά. Αλλιώς το είχε φανταστεί. Πιπιλάει με ορμή τις ρόγες της σα μικρό αρνί και την κουτουλάει με μια δύναμη που την πονάει πολύ. Μουγκρίζει. Κουβέντα δεν της λέει. Κι έτσι γρήγορα γρήγορα σα να βιάζεται, γρήγορα της σηκώνει το άσπρο νυφικό, γρήγορα χώνει μέσα της κάτι ζεστό και δυνατό. Κι εκείνη δεν προλαβαίνει ούτε να πονέσει. Κάτι χλιαρό κυλάει εκεί ψηλά ανάμεσα στα μπούτια. Αυτό ήταν. Λίγο κράτησε. Ούτε που το κατάλαβε. Κι αυτός γυρίζει την πλάτη, κι έτσι, με τη φανέλα την άσπρη τη Μινέρβα αποκοιμείται γρήγορα. Εκείνη μένει να κοιτάει το ταβάνι κι ύστερα βγάζει απ' το άσπρο τσαντάκι της ένα εισιτήριο και το κοιτάζει. Προορισμός: from Greece ... to USA.

Σελ. 62, κεφ. 15. Η ΖΩΗ

Και το σπίτι πλημμύριζε από τη Ζωή. Έτσι την έβγαλαν. Κι ήταν αυτό το παιδί που τώρα είχε πάρει την προσοχή τους. Είχε γεμίσει τις σιωπές τους. Είχε σκεπάσει όλες τις ώρες. Όλη την απουσία του πατέρα που ζημεροβραδιαζότανε στο μαγαζί. Όταν τον έβλεπε του `δειχνε καθαρά πόσο της λείπει και χωνότανε στην αγκαλιά του με τέτοια ορμή και γατζωνόταν επάνω του με τόση δύναμη που τον πονούσε με τα δαχτυλάκια της. Σα να μην της έφταναν τα χάρδια της μάνας, της γιαγιάς, αλλά να περίμενε το χάρδι απ' αυτόν που της έλειπε όλη μέρα. Γιατί όλοι μας πάντα αυτό περιμένουμε. Το χάρδι που δύσκολα μας δίνεται. Η αγκαλιά του κρατούσε λίγο κι αμέσως έβγαινε έξω στην αυλή να στρίψει ένα τσιγάρο. Κάτι τον βασάνιζε. Σαν να μην ήταν εκεί μαζί τους αλλά σ' ένα κόσμο μυστικό. Δικό του. Κι ενώ το σπίτι γέμιζε, αυτός μέρα τη μέρα έχανε κάτι. Δεν τον άγγιζε πια η γυναίκα του κι ούτε κι αυτός έκανε μια κίνηση. Φοβότανε το όχι της. Πάει καιρός που ζούσαν έτσι. Απόφευγαν να μένουν μόνοι τους. Ακόμα και το βράδυ αποκοιμιόταν μπροστά στην τηλεόραση και το πρωί έφευγε κατευθείαν για το μαγαζί. Δεν έμπαινε πια στο δωμάτιο. Πολλές φορές έβλεπε και τις τρεις τους να κοιμούνται στο διπλό κρεβάτι μετά την κούραση της μέρας και τα παραμύθια της γιαγιάς. Εκείνος δε χωρούσε πουθενά.

Σελ. 95 –96, κεφ. 24. *ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΟΝΟ ΤΟΥ*

Πολλές φορές η καρδιά στη μεγάλη λύπη ζητάει την παρηγοριά της κι επειδή δεν αντέχει ούτε τη λύπη ούτε την παρηγοριά πάει πιο πέρα. Πάει σε μια χαραμάδα για να βγει από την άβυσσο. Και κοιτάζει ψηλά για να συναντήσει το άλλο. Που θα ορίσει ξανά τα πράγματα. Γιατί όταν χάνεις και χάνεσαι πας βαθιά μέσα στη γη πιο πολύ κι απ' αυτόν που έχασες. Αλλά κι όταν χάνεις τον ζωντανό σου πάλι το ίδιο. Κατοικείς μες στο σκοτάδι. Κι αυτά τα τρία χρόνια η ψυχή ταρακουνιόταν απ' αυτό το σεισμό συθέμελα, ένα σεισμό που ερείπωνε όλες τις στιγμές και τις αισθήσεις. Ποια μυρωδιά, ποια αφή, ποια ακοή, ποια όραση; Όλα ματαιωμένα. Η μνήμη της αίσθησης. Αυτό που μύριζε τότε. Αυτό που άγγιζε τότε. Αυτό που φώναζε τότε. Ζωή Ζωή Ζωή μου. Να πενθείς σημαίνει ότι πεθαίνεις κι εσύ μαζί με το χαμένο σου. Κι όταν κλαις κι έχεις ακόμη δάκρυα αντέχεται, αλλά όταν κι αυτά στεγνώνουν έρχεται αυτό που είναι ακόμα πιο δύσκολο. Αυτό που μέσα είναι τίποτα. Και το τίποτα δεν έχει τίποτα για να πιαστείς. Κι εκεί καταλαβαίνεις ότι δεν αγαπάς, δεν μισείς, δεν φοβάσαι, δεν ζεις αλλά πως όλα είναι τίποτα. Περνούν οι ώρες για να περάσουν, περνούν οι μέρες για να γεμίσουν τα χρόνια, περνούν τα χρόνια για να μείνεις καταμόναχος μ' ένα κομμάτι μνήμης που δεν μετακινείται. Κι αυτό το βάρος είναι η πέτρα που σκέφτηκε πολλά βράδια να κρεμάσει στο λαιμό της και να πάει στο λιμάνι. Να φουντάρει. Εκεί που έπνιξαν το παιδί ...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Η **Μαρία Τσιμά** είναι ηθοποιός του θεάτρου, εργάστηκε επίσης στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση. Γεννήθηκε στην Κεφαλλονιά, σπούδασε Ιστορία – Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και είναι απόφοιτος από το 1990 της Δραματικής Σχολής του Ωδείου Αθηνών. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Θεατρικής Συντροφιάς Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (ΘΕ.Σ.Π.Ι., 1983) και ιδρυτικό μέλος του Θεατρικού Οργανισμού «ΣΤΙΓΜΗ». Από τον Αύγουστο του 2015 είναι

Αναπληρώτρια Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Κ.Θ.Β.Ε. (Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος).

2. Ο **Νικόλαος Γερασίμου Γαρμπής** είναι δημοσιογράφος και ποιητής. Γεννήθηκε το 1947 στα Φραγκάτα Κεφαλλονιάς, σπούδασε Γεωπόνος στο Α.Π.Θ. και Πολ. Μηχανικός στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Από το 1995 εκδίδει την βμηνιαία εφημερίδα «Τα Φραγκάτα» Κεφαλλονιάς.

3. **Νουβέλα**, γαλλικά nouvelle, λατινικά novellus, υποκοριστικό του novus = νέος. Σύμφωνα με τον ορισμό της η νουβέλα έχει ενδιάμεσο μέγεθος, είναι πιο μεγάλη σε έκταση και πιο σύνθετη σε πλοκή από το διήγημα αλλά πιο μικρή και πιο απλή από το μυθιστόρημα.

4. **Λιθόστρωτο** (ή συνηθέστερα **Λιθόστρωτο**, όπως το λέει ο λαός) λέγεται ο κεντρικός εμπορικός δρόμος του Αργοστολίου. Είχε μετονομασθεί ένα διάστημα *οδός Διαδόχου Κωνσταντίνου* (τη δεκαετία του 1960), μετά από μερικές δεκαετίες επανήλθε η ονομασία Λιθόστρωτο. Διασχίζει την πόλη κατά μήκος και δεν είναι ο παραλιακός της δρόμος αλλά ο τρίτος παράλληλος προς την παραλία. Στο κεντρικό τμήμα του, από την πλατεία Καμπάνας μέχρι την μια του άκρη προς την κεντρική πλατεία Βαλλιάνου, είναι πεζόδρομος και παραδοσιακός χώρος περιπάτου.

5. Ο **δρόμος με τους φοίνικες** στο Αργοστόλι λέγεται **οδός Ριζοσπαστών** και συνδέει την κεντρική πλατεία Βαλλιάνου με την πλατεία –περιοχή Μέτελα. Τα τελευταία χρόνια έχει ενσκήψει και στην Κεφαλλονιά το κόκκινο σκαθάρι που ξεραίνει τους φοίνικες (*Rhynchophorus ferrugineus*). Έτσι ίσως οι φοίνικες εξαφανιστούν από εκεί και είναι πιο σίγουρο να λέμε το δρόμο με το ιστορικό όνομά του: οδός Ριζοσπαστών.

6. **Δράπανο** λέγεται η τοποθεσία στην απέναντι ακτή από το Αργοστόλι, εκεί είναι το μεγάλο και ιστορικό δημοτικό νεκροταφείο της πόλης με ναό την Παναγία Δραπανιώτισσα. Ανάμεσα στα σπουδαία ταφικά μνημεία του είναι και το περίφημο άγαλμα της νεαρής κόρης Αγγελικής Λοβέρδου, έργο του σπουδαίου γλύπτη Δημήτριου Φιλιππότη (1839-1919). Από το Αργοστόλι πηγαίνει κανείς στο Νεκροταφείο Δραπάνου είτε μέσω της γραφικής λίθινης θαλάσσιας Γέφυρας Δεβοσέτου, μήκους 720 μ. η οποία πρόσφατα επιδιορθώθηκε και πεζοδρομήθηκε, μια απόσταση 1,2 χλμ. είτε με αυτοκίνητο από το γύρο της λιμνοθάλασσας του Κουτάβου, μια απόσταση 4,4 χλμ.

7. **Λιμάνι Χοργοτά**, παραλία –μικρό φυσικό λιμάνι στην Έρισο της Κεφαλλονιάς στην περιοχή του χωριού Κομιτάτα, απέναντι από την Ιθάκη. Σημειώνουμε ότι το επώνυμο Τσιμάς (της συγγραφέως) υπάρχει στα Κομιτάτα.